

El moment de la via federal

Els nacionalistes, espanyols o catalans, parteixen de la concepció exclusiva i confrontada de l'Estat: els federalistes concilien la identitat nacional amb l'articulació del poder polític en els territoris. Catalunya és en essència federal

DAVID ELVIRA, membre de Ciutadans pel Canvi (CpC)

EL PUNT, 11 de febrer de 2009

A començament de gener podíem llegir en aquest mateix diari l'opinió de Jordi Cabré sobre la fi del federalisme. Corren temps de discurs sobiranista a Catalunya, i és moment, segurament, d'aclarir els conceptes i de contrastar definitivament els projectes polítics que tenen en l'horitzó el debat sobre la independència de Catalunya.

Catalunya ha estat tradicionalment i segueix essent motor d'un concepte federal d'Espanya. I ho ha estat just per defensar la nació entesa com a unió de ciutadans identificats en un projecte comú, compartit i definit fora de l'autoafirmació per contrast amb altres nacions.

No ens confonguem: el nacionalisme català ha basat tradicionalment la seva actuació a nodrir de «nació» l'anhel d'un estat (i no al revés), i repeteix al nostre país allò que al seu moment els estats diguem-ne tradicionals (entre els quals, l'espanyol) varen fer per consolidar-se com a tals: reivindicar el contrast, la diferència o la incomprensió com a eix definidor del mateix estat i no com a millor solució per assegurar el benestar de la ciutadania.

El federalisme està lluny de ser l'eufemisme o primer estadi cap a la unitat (preguntin com respira una certa Espanya quan a Catalunya es parla de federalisme!) i també està lluny de ser un invent d'esquerres per defensar interessos de la classe obrera i afeblir els esforços de defensa nacional, com argumenta el senyor Cabré. Més enllà de la descentralització política, el federalisme és una filosofia política entroncada en la concepció democràtica de la convenció, del pacte, de la tradició republicanista i clarament diferenciada del liberalisme i el comunitarisme.

El federalisme és fonamentalment una concepció diferent de l'Estat en què justament aquest no es vincula, necessàriament, a una sola i exclusiva nació: no és l'autodefinició nacional per contrast, la que defineix l'Estat, sinó l'articulació de la convivència a través de la suma. Sens dubte, és una idea més moderna que supera l'arcaic estat nació del marc ideològic independentista.

Nacionalistes, espanyols o catalans, parteixen de la mateixa concepció exclusiva i confrontada de l'estat; els federalistes (que són majoria) concilien la identitat nacional amb l'articulació del poder polític als territoris. Catalunya és en essència federal: ho és per tradició política i social. Un repàs ràpid a les dades que periòdicament publica el Centre d'Estudis d'Opinió és incontestable: el 70% dels ciutadans de Catalunya defensen un model d'orientació federal, i entre ells més del 30% defensen explícitament que Catalunya sigui un estat en una Espanya federal (lluny de l'estable 17% que opta explícitament per un estat independent).

És clarament injust titllar els federalistes de poc compromesos amb el país; tan injust com valorar l'estima del país en clau d'avaluar el pedigrí nacional. Els federalistes no pretenem superar cap test d'aquest tipus, volem treballar per una articulació de l'Estat adequada a la voluntat de la majoria de catalans. La via autonòmica actual està clarament superada pel desplegament dels nous estatuts d'autonomia i hem de començar a treballar per un marc constitucional més federal que l'actual. Per aconseguir-ho necessitem una reforma de la Constitució que, a banda de reformar el Senat, doni poder de decisió als òrgans de cooperació interterritorial, garanteixi el plurilingüisme, articuli l'Estat en clau clarament plurinacional, garanteixi la capacitat d'autogovern a través de la suficiència financera de les entitats territorials autònomes, i especialment reconegui la capacitat d'una majoria qualificada d'independitzar-se d'Espanya. Les regles del joc han de ser clares, i és l'opció de sortida, la que en el marc del radicalisme democràtic garanteix que «ens hi quedem, perquè volem».

Parlava el senyor Cabré en el seu article d'«il·lusionisme» federal; permetin-me a mi referir-me al «miratge» sobiranista d'aquells que pretenen defensar la independència com l'única sortida, la més senzilla i la que garantirà els més alts nivells de benestar. Sota aquest «miratge» s'oblida que la independència mai no serà un acte unilateral (caldrà parlar amb la resta de l'Estat) ni garantirà més benestar si per aconseguir-la no es disposa d'una majoria social qualificada que la desitja i evita una fractura social.

En els darrers temps la independència es frivolitza, tant per aquells que se la creuen com per aquells que la reivindiquen «tàcticament». Coincideixo amb el senyor Cabré que en aquests temes no hem de fer

trampes: no explicar clarament tant els beneficis com els costos de l'opció independentista ens porta a pensar que la independència és el primer i únic òptim possible. La independència serà una solució de segon òptim quan realment haguem esgotat les possibilitats del primer dels òptims possibles: un estat federal, asimètric i cooperatiu garantit per una majoria social que desitja compartir un projecte.